

A Pécsi Ítéltábla a dr. Sőregi Zoltán pártfogó ügyvéd (címe) által képviselt **I.rendű felperes neve** (címe, TH) felperesnek - a Ki 7. számú Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Boda Róbert ügyvéd) által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a **Kaposvári Törvényszék** 2015. február 4. napján kelt, 12.P.21.587/2013/49. számú ítélete ellen a felperes által 51. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság határozatát részítéletnek tekinti, és azt helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 127.000 (egyszázhuszonhétezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

A felperes pártfogó ügyvédjének a másodfokú eljárásban felmerült díját a felperes köteles viselni.

A másodfokú eljárásban felmerült, feljegyzett illetéket a Magyar Állam viseli.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy a felperes 2013. szeptember 23. napjától 2013. október 7. napjáig tartózkodott az alperes épületében.

2013. szeptember 23-án szállították a felperest **Bről Kra**, előre betervezett módon, az országos parancsnoki intézkedés alapján. A rabszállító kisbuszban biztonsági öv nem volt felszerelve. Utasvédő eszközként az előre néző ülések támlája szolgált. Az üléstámlákon kapaszkodó volt kialakítva. A fogvatartottakat, így a felperest is a mellette ülő fogvatartotthoz bilincselték egyik kezén, másik keze szabad volt, kapaszkodni tudott. A járműben mellékhelyiség nem volt, szükség esetén egy vizeletürítésre alkalmas, zárható edényt használhattak a rabok. Egészségügyi szükségleteiket **Ben** elindulás előtt, majd megérkezéskor **Kon** végezhették el, illetőleg igény esetén a ... BV Intézetben is volt lehetőség kiszállásra. Sötétedés után az utastérben világítás nem volt. A gépjárműben a dohányzás tilos.

A felperest a BV intézet II. körlet 4. számú, felnőtt férfi elítéltek részére fenntartott zárkájában helyezték el, ahol két emeletes ágyon négy elítélt aludt. Az egy főre jutó

mozgástér nem érte el a 3 m²-t. Az alperes büntetés-végrehajtási intézet befogadóképessége 129 fő. 2013. szeptember 23-án 230 fogvatartott volt az intézetben, azaz a telítettség 178 %-os volt.

A felperes a 2013. szeptember 23-án történt körszállításon elszenvedett sérelmek miatt kártérítési igényt jelentett be az alperes büntetés-végrehajtási intézet parancsnokánál. Azt kifogásolta, hogy a rabszállító jármű alkalmatlan volt a biztonságos szállításra a KRESZ szabályai alapján, nem volt biztonsági öv felszerelve, nem volt benne kiépített mellékhelyiség, vele szemben bilincset alkalmaztak, fogvatartott társai dohányoztak, és nem volt világítás. Emellett sérelmezte azt is, hogy az alperes büntetés-végrehajtási intézetben történt kéthetes tartózkodása alkalmával a zárkában nem biztosították számára a jogszabályban előírt mozgásteret.

A BV Intézet parancsnoka a 3525/1146-2/2013. számú határozatával a felperes kártérítési igényét elutasította.

A felperes módosított keresetében összesen 13.000.000 forint, ebből 6.500.000 forint kártérítés megfizetését kérte az alperessel szemben a 2013. szeptember 23-i rabszállítással kapcsolatban, valamint további 6.500.000 forint kártérítés megfizetését kérte az zárkában elszenvedett joghátrányok kompenzálására a Ptk.84.§ (1) bekezdés e) pontja alapján.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Nem vitatta azt, hogy nem volt meg a 3 m²/fő mozgástér abban a zárkában, ahol a felperest helyezték el. A kimentés körében arra hivatkozott, hogy 178 %-os volt a telítettségi mutató az adott időpontban.

A 2013. szeptember 23-i körszállítással összefüggésben állította, hogy a szállítójármű az előírásoknak megfelelt. A felügyelők nem észleltek dohányzást, a fogvatartottak sem éltek jelzéssel ebben a kérdésben. Állította továbbá, hogy biztonsági övet felszerelni nem kell, az előre néző ülések támlája utasvédő eszköz. Mellékhelyiség egyik rabszállító járműben sincs felszerelve, de a fogvatartottak egészségügyi szükségleteik elvégzése a tárolóedénnyel biztosított.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította, és kötelezte őt, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 200.000 forint perköltséget. A felperes pártfogó ügyvédjének díjáról úgy rendelkezett, hogy azt a felperes köteles viselni, míg a feljegyzett elsőfokú eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az elsőfokú bíróság az alperes érvelését elfogadva megállapította a Ptk.339.§-ának (1) bekezdése, valamint Ptk.84.§-ának (1) bekezdés e) pontja alkalmazásával, hogy a 2013. szeptember 23-i körszállítás során a felperes testi épsége nem sérült, és veszélyben sem volt. Ugyan a szállító térben biztonsági öv nem volt, de a támlákon elhelyezett kapaszkodókon a fogvatartottak egy kézzel kapaszkodni tudtak, és az előre néző ülések támlával, mint utasvédő eszközzel rendelkeztek. A perbeli rabszállító jármű érvényes műszaki vizsgával rendelkezett, anélkül a forgalomban nem vehetett volna részt. 2014. év első felében a gépjárművet lecserélték, annak további sorsa ismeretlen, így közlekedésbiztonsági szakértő a gépjárművet megvizsgálni nem tudja, ezért a

szakértő kirendelését mellőzte. A szakvéleménytől egyébként sem lett volna a felperesre kedvezőbb döntésre várható.

A biztonsági felügyelő tanúvallomása alapján kifejtette, hogy az út során rendkívüli esemény nem történt. A felperes sem kért intézkedést a világítás hiányával vagy a dohányzással kapcsolatban. A felperes nem kérte, hogy Bn leszállhasson egészségügyi szükségleteit elintézni, egyébiránt a zárható kanna számára is rendelkezésre állt. A felperes által foglalkozási szabályok megszegése miatt tett feljelentés nyomán indult nyomozás során a nyomozó főügyészség megszüntette a nyomozást, és a Legfőbb Ügyészség Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztálya Kf.2322/2012/1-I. számú határozatával helybenhagyta az elsőfokú határozatot.

A felperes tehát a Pp.164.§-a szerinti bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

A mozgástér hiányával összefüggésben az elsőfokú bíróság az alperes elismerése alapján tényként állapította meg, hogy a négy személyes zárkában nem volt meg a 3 m²/fő mozgástér. Ugyanakkor a 6/1996. (VII.12.) IM rendelet 12.§-ának (1) bekezdése és 137.§-ának (1) bekezdése alkalmazásával arra a következtetésre jutott, hogy a 3 m² mozgástér biztosítása az adott időszakban nem kötelezettség, csupán ajánlás volt a BV intézet felé. A 178%-os telítettségre tekintettel, a BDT2011.2404., BDT2013.2969. számú eseti döntések alapján rögzítette azt is, hogy a túltelítettség miatt az alperes büntetés-végrehajtási intézet oldalán felróhatóság nem áll fenn, mivel őt befogadási kötelezettség terheli.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak a kereseti kérelme szerinti megváltoztatását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Kifogásolta, hogy indítványa ellenére az elsőfokú bíróság nem rendelte el közlekedésbiztonsági szakvélemény beszerzését arra vonatkozóan, hogy a jármű belső kialakítása és a bilincs közúti forgalomban történő alkalmazása milyen kockázatot jelentett a felperesre nézve.

Hivatkozott arra is, hogy az országos parancsnoki intézkedés nem írta elő a közúti forgalomban a szállított személyek mozgásának korlátozását bilincs alkalmazásával.

Az előre néző ülések támláját pedig utasvédő eszközként nem fogadta el, azt véleménye szerint burkolni kellett volna. Ekként az élete és testi épsége veszélyben volt, és ezt ugyanolyan súllyal kellett volna figyelembe vennie a törvényszéknek, mintha a sérülés bekövetkezett volna, így a kártérítés jogalapja fennáll.

Előadta, hogy embertelen, megalázó bánásmódban részesült, fennállt a fertőzés veszélye is, mert a vizeletürítésre alkalmas vödör nem felelt meg a higiéniai előírásoknak. A nyomozó ügyészség iratai között elfekvő **G.A** tanúvallomása szerint is előfordult, hogy Bn nem engedték a leszállást.

Állította, hogy a világítás nem működött, így a fogvatartottak biztonsága, ellenőrzése nem volt megfelelő, ez is veszélyeztette az életét és testi épségét. Ezt támasztotta alá **B.M.** szállításvezető tanúvallomása is a Központi Nyomozó Főügyészség által felvett jegyzőkönyvben.

A dohányzással kapcsolatos érvelését fenntartotta, hivatkozott **G.A** és **E.E.**, valamint **T.L.** tanúknak a Központi Nyomozó Főügyészség iratai között található vallomására azzal, hogy a dohányzás rendszeres volt, a felügyelők nem szóltak érte.

A túltelítettséget, mint érvet nem fogadta el a 3 m²/fő szabad mozgástér hiányára vonatkozóan. Hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bíróságának Magyarországgal szemben több alkalommal hozott elmarasztaló ítéleteire.

Kérte poligráfos vizsgálat elrendelését saját magával szemben állítása valóságtartalmának alátámasztására. Kérte továbbá közlekedésbiztonsági szakértői vizsgálat elrendelését a szállító járműre, helyszíni szemle tartását a járműre és a zárkára, valamint E.E tanú kihallgatását a szállítás során a dohányzásra, világítás hiányára, WC-használatra, zárka kialakítására, fegyelem hiányára és az intézkedés hiányára.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte helyes indokainál fogva.

A fellebbezés alaptalan.

A másodfokú bíróság észlelte, hogy a törvényszék az elsőfokú eljárás során a felperes által előterjesztett egyik igényről nem rendelkezett. A felperes ugyanis a Ki Törvényszék P.21.587/2013/24. számú iratának 2. oldalán jelezte, hogy kártérítési igénye kiterjed a 2013. szeptember 23-tól október 7. napjáig terjedő időszakra a zárkaWC szellőzésének hiányára is. Ezt a kérelmét utóbb már nem tartotta fenn, az előterjesztett kérelemről azonban az elsőfokú bíróság nem rendelkezett. Ezért az ítélet tábla a Pp.213.§-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú határozatot részítéletnek tekintette. Mivel a peradatokból nem tűnik ki, hogy a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka általi kötelező megelőző eljárás megtörtént-e, ezért ennek hiányában - a felek erről való nyilatkozattételre történt felhívását követően - emiatt egyébként pedig a felperes részleges keresettől való elállása miatt - az alperes Pp.160.§ (1) bekezdése szerinti nyilatkoztatását követően - a WC szellőzéssel kapcsolatos részében az eljárást meg kell szüntetni.

Egyebekben az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásának alapjául szolgáló tényeket helyesen állapította meg, és lényegében helyes jogszabályok alkalmazásával helytálló következtetésre jutott. Érdemi döntése is helyes, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság határozatát helybenhagyta a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján.

A felperes fellebbezésében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének. Ezzel szemben az elsőfokú ítélet 8. és 9. oldalán a törvényszék részletesen kifejtette jogi indokait, amelyekkel a másodfokú bíróság is egyetértett. Az elsőfokú határozat jogi indokolását az ítélet tábla azzal egészíti ki, hogy a felperes államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítését kérte, ennek alapja a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 349.§-ának (1) bekezdése, valamint Ptk.339.§-ának (1) bekezdése. A Polgári perrendtartás (Pp.) 164.§-ának (1) bekezdése szerint a felperesnek kellett volna bizonyítania azt, hogy az alperes büntetés-végrehajtási intézet jogellenes magatartást tanúsított, ezzel összefüggésben kára merült fel, a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetőleg a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket a károsult igénybe vette. Az alperesnek pedig mindezen tények bizonyítottsága esetén lehetősége volt a

felróhatóság alól kimenteni magát azzal, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A 2013. szeptember 23-i körszállítással kapcsolatban helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a 30.525/1146/2013. számú kártérítési eljárás iratanyaga, a biztonsági felügyelők, **B.M.** és **T.Z.**, valamint **N.I.** BV parancsnok tanúvallomása alapján, hogy a fogvatartottak, így a felperes felügyelete a szállítás során a jogszabályi keretek között történt. A felperes élete, testi épsége nem volt veszélyeztetve, nem sérült meg, kára nem keletkezett.

Itt jegyzi meg a másodfokú bíróság, hogy a Központi Nyomozó Főügyészség 5.Nyom.404/2013. Számú iratanyaga, amely 34. sorszámmal került csatolásra, nem a 2013. szeptember 23-i, hanem a 2013. október 7-i, illetőleg október 28-i körszállítással kapcsolatos, az ott történt eseményekre vonatkozóan tartalmaz adatokat.

A bilincs használata a felügyelők számára kötelező volt parancsnoki intézkedés alapján a BV parancsnok tanúvallomása szerint. Mozgásában nem volt teljesen, csupán részben korlátozva a felperes, hiszen egyik keze szabadon maradt, azzal kapaszkodni volt képes.

A 6/1990. (IV.12.) KÖHÉM rendelet 81.§-ának (5) és (8) bekezdése alapján a szállító jármű biztonságos, ha az előre néző ülések támlája, mint utasvédő eszköz fel van szerelve, biztonsági öv tehát nem kötelező. Rámutat az ítélet arra, hogy a polgári utasforgalomban a menetrend szerinti járatokon sincs biztonsági öv felszerelve. Közlekedésbiztonsági szakértő kirendelése nyilvánvalóan sürgősségi volt, hiszen a perbeli gépjármű nincs meg, azt a szakértő megtekinteni nem tudná.

Ugyanígy alaptalan volt a felperesnek az a hivatkozása, hogy a gépjárműben nem volt WC, hiszen a menetrend szerinti járatokon sincs WC felszerelve, még a hosszú távú járatokon sem.

Azt pedig a felperes bizonyítani nem tudta, hogy Bn le akart szállni, de ezt a biztonsági felügyelők nem engedélyezték. Ugyanígy nem tudta bizonyítani a felperes, hogy a gépjárműben dohányoztak, és őt ez zavarta.

Nem merült fel továbbá adat arra nézve, hogy a világítás hiánya miatt veszélyhelyzet alakult volna ki.

A zárka túltelítettségével összefüggésben a másodfokú bíróság az alábbiakra mutat rá: A 6/1996. (VII.12.) IM rendelet perbeli időszakban hatályos 137.§-ának (1) bekezdése értelmében a zárkában elhelyezhető létszámot úgy kell meghatározni, hogy lehetőség szerint minden férfi elítéltra 3 m² mozgástér jusson. Kötelezettséget tehát a perbeli időszakban hatályos előírás e vonatkozásban nem tartalmazott.

Kétségtelen tény, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága a közelmúltban több ízben elmarasztalta Magyarországot amiatt, hogy a fogvatartottak számára nem biztosított megfelelő életteret. Kiemeli ugyanakkor az ítélet arra, hogy az állandó bírói gyakorlat szerint a büntetés-végrehajtási intézet a börtönviszonyok objektív körülményeiért nem tehető felelőssé (Pécsi Ítélet Pf.II.20.390/2010/6., Pf.III.20.748/2014/4., Fővárosi

Ítéltábla 9.Pf.20.043/2012/7.). A BDT2011.2404 számon közzétett jogelv alapján a büntetés-végrehajtási intézetnek nincs mérlegelési joga az intézetbe beszállított elítéltek befogadása körében, ezért a büntetés-végrehajtási intézet túltelítettsége miatt ellene kártérítési igény, felróhatóság hiányában nem érvényesíthető. A BDT2013.2969. számú eseti döntése megismételte, hogy a fogvatartás nem megfelelő élet és egészségügyi körülményeinek orvoslása állami feladat. Az állam ennek jogalkotással és a fogvatartás körülményeinek jogszerűvé tételéhez szükséges költségvetési forrás biztosításával tud eleget tenni. Az állam e feladatainak elmulasztása miatt - az egyéb feltételek fennállása esetén - felelősséggel tartozik. Nem felróható ugyanakkor a büntetés-végrehajtási intézet eljárása, ha a jogszabályban előírt alapfeladatainak csak úgy képes eleget tenni, hogy a fogvatartottak elhelyezésével kapcsolatos egyes szabályokat megszegi.

Az alperes nem is vitatta, hogy az ajánlás szerinti 3 m²/fő mozgásteret nem tudta biztosítani a perbeli két hét időtartamban a felperes számára. Kimentette viszont magát a felróhatóság alól azzal, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható volt, hiszen az elítélteket a túltelítettség ellenére is be kellett fogadnia.

A felperes által a másodfokú eljárásban indítványozott bizonyítás elrendelését a másodfokú bíróság szükségtelennek tartotta, a tanúvallomások a felperes állítását nem támasztották alá, a felperes szavahihetőségének poligráfus ellenőrzése önmagában nem alkalmas az ezekkel szembeni ellenbizonyításra. Helyszíni szemle tartása és közlekedésbiztonsági szakértő kirendelése a gépjárműre vonatkozóan indokolatlan és lehetetlen, hiszen a gépjármű nincs meg. A zárka túltelítettségét pedig az alperes nem vitatta. A felperes fellebbezésében említett tanúk - **E.E, G.A, T.L.** - vallomása pedig a 2013. október 7-i, illetőleg október 28-i körszállításra vonatkozott, ekként a jelen perben nem bír relevanciával. **E.E** tanú kihallgatását az elsőfokú eljárás során a felperes nem kérte a 2013. szeptember 23-i eseményekre vonatkozóan, a Pp.235.§-ának (1) bekezdése alapján viszont új bizonyíték beszerzésére a másodfokú eljárásban már nincs lehetőség.

A fentiekre tekintettel a felperes fellebbezése nem volt alapos.

A sikertelen fellebbezése miatt a másodfokú eljárásban felmerült perköltséget a felperes köteles viselni, így a Pp.78.§-ának (1) bekezdése alapján a saját pártfogó ügyvédjének a díját, melyet a másodfokú bíróság a Pp.87.§-ának (2) bekezdése alapján csupán megállapított, annak konkrét összegét a kirendelő hatóság határozza meg. Köteles viselni továbbá az alperes jogi képviselőjének munkadíját, melyet a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (2) bekezdés *a)* pontja, valamint (5) és (6) bekezdése alapján az ítéltábla 100.000 forint + Áfa mérsékelt összegben határozott meg, figyelemmel arra, hogy a másodfokú eljárásban jelentős ügyvédi tevékenységet kifejezni nem kellett.

A felperes teljes személyes költségmentességben részesült, ezért a feljegyzett 1.040.000 forint illetéket a Magyar Állam viseli a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (1) bekezdése és 14.§-a értelmében.

P é c s , 2015. május 27.

dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, dr. Vogyicska Petra s.k. előadó bíró, Gáspárné dr.
Baranyabán Judit s.k. bíró